

สถาบันวิทยาลัยชุมชน

โครงการวิจัยจากเงินรายได้ (ประเภทเงินอุดหนุนสถาบัน) ของสถาบันวิทยาลัยชุมชน

ผลการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

โครงการวิจัยจากเงินรายได้ (ประเภทเงินอุดหนุนสถาบัน) ของสถาบันวิทยาลัยชุมชน

ผู้รับผิดชอบ: กองมาตรฐานการศึกษาและวิจัย

โครงการวิจัยจากเงินรายได้ (ประเภทเงินอุดหนุนสถาบัน) ของสถาบันวิทยาลัยชุมชน ดำเนินโครงการรวมทั้งสิ้น 16 โครงการ จาก 16 วิทยาลัยชุมชน โดยมี ตัวอย่างของวิทยาลัยชุมชน 10 แห่ง ที่มีผลการดำเนินโครงการที่โดดเด่น ได้แก่ แม่ฮ่องสอน น่าน แพร่ อุทัยธานี สระแก้ว มุกดาหาร ยโสธร พังงา สตูล และยะลา

หมายเหตุ:

1. วิทยาลัยชุมชนสงขลาและปัตตานี มิได้ดำเนินงานร่วมกับชุมชน
2. วิทยาลัยชุมชนตาก สมุทรสาคร ระนอง และหนองบัวลำภู มิได้เข้าร่วมโครงการดังกล่าว

๑. วิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน

ระยะเวลาดำเนินงาน: ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม: การสร้างกลไกการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมบนฐานการเรียนรู้

จัดประชุมร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อร่วมกันกำหนดกระบวนการจัดการขยะอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน ทั้งผู้นำท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน มากยิ่งขึ้น

ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน ๕๐ คน และประชาชนบ้านโป่ง หมู่ที่ ๑๒ ตำบลบ้านกาศ อำเภอมะเริ่ง ซึ่งเป็นนักเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุเทศบาล ตำบลแม่สะเรียง นอกจากนี้ยังมีตัวแทนจากทุกกลุ่มอาชีพ และช่วงอายุ รวมถึงนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนแม่ฮ่องสอน หน่วยจัดการศึกษาอำเภอมะเริ่ง ซึ่งลงทะเบียนเรียนรายวิชาชุมชนแห่งความยั่งยืน ในปีการศึกษา ๒๕๖๘ เข้าร่วมด้วย

ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

ทราบปริมาณขยะในพื้นที่อย่างยั่งยืนตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการ และจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณตลอดระยะเวลาการดำเนินงาน และจัดประชุมแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ด้านการจัดการขยะกับชุมชนต้นแบบ นอกจากนี้ นักศึกษายังได้รับการพัฒนาในด้านความรู้ พฤติกรรม และทัศนคติต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๐๑ โดยผู้เรียนสามารถก้าวข้ามผ่านกรอบความคิดเดิมไปสู่ความเข้าใจเชิงระบบ โดยเฉพาะการแยกแยะระหว่างวิถีวัฒนธรรมท้องถิ่น กับการก่อกมลพิษทางสิ่งแวดล้อม การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

พัฒนาระบบการจัดการขยะของวิทยาลัยและพื้นที่เป้าหมายให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นโมเดลต้นแบบในการบูรณาการบทบาทของสถาบันอุดมศึกษาเข้ากับการพัฒนาชุมชนเพื่อบ่มงูสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อย่างเป็นรูปธรรมในพื้นที่ห่างไกล

๒. วิทยาลัยชุมชนน่าน

ระยะเวลาดำเนินงาน: ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม: การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการป่าชุมชน

ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค เพื่อพัฒนาแนวทางร่วมกัน โดยการเก็บข้อมูลจากผู้ใช้ประโยชน์ป่าชุมชน และเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการป่าชุมชน เพื่อปรับปรุงระบบการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและชุมชน ลดปัญหาความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทางทรัพยากร

ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

กลุ่มผู้นำชุมชนและคณะกรรมการชุมชน ๑๐ คน กลุ่มตัวแทนภาคเอกชนที่มีบทบาทต่อการจัดการป่าชุมชน ๑ คน และกลุ่มเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐในพื้นที่หรือมีภารกิจที่เกี่ยวข้อง ๓ คน ดำเนินการในพื้นที่บ้านคูเหนือ หมู่ที่ ๑ ตำบลคูใต้ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน

ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการป่า โดยประชาชนต่างมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ การปฏิบัติ การรับผลประโยชน์ และการติดตามประเมินผลในการจัดการป่าชุมชน

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

นำไปพัฒนาแนวทางการจัดการป่าแบบมีส่วนร่วม โดยมุ่งเน้นจัดทำแผนการจัดการป่าชุมชนอย่างเป็นระบบและชัดเจน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในระยะยาว ควบคู่กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน นอกจากนี้ ต้องวางแผนพัฒนาพื้นที่ป่าชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ อันจะช่วยสร้างรายได้และเพิ่มคุณค่าทางการศึกษาแก่ชุมชน พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ด้านทรัพยากรป่าไม้สำหรับเด็กและเยาวชน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ตั้งแต่วัยเยาว์ รวมถึงรณรงค์ปลุกป่าและลดการตัดไม้ทำลายป่า เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศ ตลอดจนสนับสนุนการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนในการบริหารจัดการและดูแลทรัพยากรป่าของตนเองอย่างยั่งยืน

๓. วิทยาลัยชุมชนแพร่

ระยะเวลาดำเนินงาน: ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม: การบริหารจัดการขยะและการผลิตปุ๋ยจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อชุมชนสีเขียว

ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี รวมถึงการรับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการทำปุ๋ยหมักจากเศษข้าวโพดด้วยวิธี "วิศวกรรมแม่โจ้ ๑" ซึ่งเป็นวิธีแบบไม่พลิกกอง

ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

ประชากรตำบลบ้านเวียง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ๗,๔๐๐ คน แยกเป็นชาย ๓,๕๙๐ คน หญิง ๓,๘๑๐ คน

ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

ชุมชนนำองค์ความรู้ที่ได้ไปผลิตปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร (เศษข้าวโพด) ในพื้นที่ของตนเอง ซึ่งนำไปสู่การลดปัญหาการเผาซึ่งข้าวโพดที่ก่อให้เกิดหมอกควันและฝุ่น PM ๒.๕

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

- การเปลี่ยนพฤติกรรม: เกิดการคัดแยกขยะภายในวิทยาลัยอย่างเป็นระบบมากขึ้น มีการจัดทำจุดคัดแยกขยะ และใช้หลักการ ๓Rs (Reduce, Reuse, Recycle) ในการบริหารจัดการ
- การจัดการวัสดุเหลือใช้: สามารถเปลี่ยนเศษข้าวโพดที่เดิมมักถูกเผาทิ้ง ให้กลายเป็นปุ๋ยหมักที่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานกรมวิชาการเกษตร
- ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ: ช่วยลดปัญหาหมอกควันและฝุ่นละอองจากการเผา อีกทั้งยังช่วยลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรจากการใช้ปุ๋ยหมักที่ผลิตเอง และอาจสร้างรายได้เสริมจากการจำหน่ายปุ๋ย (ราคาประมาณกิโลกรัมละ ๕-๗ บาท)
- นโยบายและแผนยุทธศาสตร์: ยกระดับ PHRCC Model ให้เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายและแผน ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และการเป็น “วิทยาลัยสีเขียว” พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดที่ชัดเจนในการลดปริมาณขยะ การเพิ่มสัดส่วนขยะที่นำกลับมาใช้ประโยชน์ และการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการจัดการขยะต่อไป

๔. วิทยาลัยชุมชนอุทัยธานี

ระยะเวลาดำเนินงาน: ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม: การจัดการขยะของวิทยาลัยชุมชนอุทัยธานีร่วมกับหมู่บ้านบ้านสระอย่างยั่งยืน

- การระดมความเห็นและวางแผน: ผู้นำชุมชนและประชาชนเข้าร่วมเวทีประชาคมและสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อระดมความคิด ออกแบบรูปแบบการจัดการขยะที่เหมาะสม และกำหนดเป้าหมายร่วมกัน

- การให้ข้อมูลและสะท้อนปัญหา: ตัวแทนจาก ๑๖๓ ครัวเรือน ร่วมตอบแบบสอบถามและให้สัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับพฤติกรรมคัดแยกและจัดการขยะในปัจจุบัน

- การปฏิบัติการเก็บข้อมูล: ชาวบ้านร่วมกันชั่งน้ำหนักและบันทึกข้อมูลปริมาณขยะครัวเรือน แบ่งตามประเภท (ขวดแก้ว พลาสติก กระป๋อง และถุงพลาสติก) ต่อเนื่องเป็นเวลา ๕ สัปดาห์

ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

ผู้นำชุมชนและประชาชนบ้านสระ หมู่ที่ ๕ ตำบลห้วยแห้ง อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ๑๖๓ ครัวเรือน
ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

- ทราบปริมาณและประเภทขยะที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละครัวเรือน ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญในการนำไปวิเคราะห์แนวโน้มและออกแบบกิจกรรมในขั้นถัดไป

- เกิดความร่วมมือระหว่างนักวิจัยและแกนนำชุมชนในการสังเคราะห์ปัญหาและกำหนดทิศทางการเลือกองค์ความรู้ที่จะนำมาใช้จัดการขยะให้ตรงกับความต้องการของพื้นที่

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

- การสร้างหลักสูตรหรือองค์ความรู้เฉพาะทาง: ข้อมูลประเภทขยะที่รวบรวมได้ (เช่น ขวดพลาสติกหรือถุงพลาสติกจำนวนมาก) สามารถนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตรการจัดการขยะตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) และ BCG Economy ที่ใช้ได้จริงในบริบทท้องถิ่น

- การพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบ: ผลสำเร็จจากความร่วมมือนี้สามารถใช้เป็นโมเดลในการขยายผลการบริหารจัดการขยะไปยังพื้นที่อื่น ๆ ในจังหวัดอุทัยธานี ซึ่งจะช่วยยกระดับบทบาทของวิทยาลัยชุมชนในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

๕. วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว

ระยะเวลาดำเนินงาน: ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม: การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะโดยชุมชนอย่างมีส่วนร่วมของวิทยาลัยชุมชนสระแก้ว ชุมชนบ้านหนองนกเขา ตำบลท่าเกษม อำเภอเมืองสระแก้ว จังหวัดสระแก้ว

- ชุมชนร่วมให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ขยะในพื้นที่ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึก และการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและความรู้ความเข้าใจในการคัดแยกขยะ

- ผู้นำชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์ปัญหาขยะ และร่วมกันหาแนวทางการจัดการขยะที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตของตนเอง ซึ่งรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ คือ รูปแบบ “แยก-หมัก-ใช้ประโยชน์” ประกอบด้วย ๓ กิจกรรมหลัก ได้แก่ ๑) การคัดแยกขยะ เพื่อส่งเสริมการแยกขยะอินทรีย์ ขยะรีไซเคิล ขยะทั่วไป และขยะอันตรายตั้งแต่ต้นทาง ๒) การทำปุ๋ยหมักแบบไม่พลิกกลับกอง เพื่อจัดการใบไม้ เศษหญ้า เศษพืชผัก และขยะอินทรีย์จากพื้นที่ส่วนกลาง และ ๓) การใช้ถังหมักก๊าซโลก เพื่อจัดการเศษอาหารและขยะอินทรีย์ในระดับครัวเรือน ร้านค้า และพื้นที่ย่อยภายในวิทยาลัย

ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

ประชาชนบ้านหนองนกเขา ตำบลท่าเกษม อำเภอเมือง จังหวัดสระแก้ว ๒๓๓ คน

ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีขึ้นต่อการคัดแยกขยะ โดยเริ่มมีการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางในระดับครัวเรือน ส่งผลให้ปริมาณขยะอินทรีย์ที่ต้องนำไปกำจัดลดลง อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ และยังเป็นการสร้างความร่วมมือระหว่างชุมชน วิทยาลัยชุมชนสระแก้ว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกด้วย

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

ใช้ชุมชนบ้านหนองนกเขาเป็น “ศูนย์เรียนรู้ต้นแบบ (Model Community)” เพื่อให้บุคลากรของวิทยาลัยนำนักศึกษาหรือชุมชนอื่น ๆ มาศึกษาดูงาน นับเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและชุมชนที่เข้มแข็งในอีกทางหนึ่ง ตลอดจนพัฒนาขึ้นเป็นต้นแบบการจัดการขยะระดับชุมชน แล้วขยายผลสู่พื้นที่อื่นต่อไปในอนาคต

๖. วิทยาลัยชุมชนมุกดาหาร

ระยะเวลาดำเนินงาน: ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม: การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะโดยชุมชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบุงอุทัย จังหวัดมุกดาหาร

- ชุมชนเข้าร่วมในกระบวนการเพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหาขยะที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และลงมือคัดแยกขยะ รวมถึงการจัดการขยะที่เหมาะสมเพื่อลดปริมาณขยะที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

ประชาชน ผู้นำชุมชน และบุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน รวมถึงโรงเรียนในพื้นที่บ้านบุงอุทัย ตำบลนาสีนวน อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร ๑๒๗ คน

ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

- ทำให้ทราบว่าปริมาณขยะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและขาดการคัดแยกที่เหมาะสม ซึ่งส่งผลให้เกิดมลพิษและสร้างความรำคาญแก่ประชาชนในพื้นที่

- เกิดระบบการคัดแยกขยะในครัวเรือนและในอาคารเรียนของวิทยาลัยชุมชนโยธธร ตามแนวทางขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste)

- เกิด "ชุมชนต้นแบบ" ในการบริหารจัดการขยะที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน และภาคเอกชนอย่างเป็นทางการ

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

วิเคราะห์การจัดการขยะในปัจจุบันของชุมชนบ้านบุงอุทัย และนำรูปแบบการจัดการขยะที่ชุมชนมีส่วนร่วมไปใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานในการจัดการสิ่งแวดล้อมภายในวิทยาลัยชุมชนมุกดาหารเพื่อพัฒนาสู่วิทยาลัยสีเขียวต่อไป

การพัฒนารูปแบบการจัดการขยะโดยชุมชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาชุมชนบ้านบุงอุทัย จังหวัดมุกดาหาร

๗. วิทยาลัยชุมชนยโสธร

ระยะเวลาดำเนินงาน: ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม: การบริหารจัดการขยะของชุมชนยโสธรสู่สังคมคาร์บอนต่ำ

- ผู้นำชุมชน ตัวแทนเยาวชน และหน่วยงานท้องถิ่น (เช่น เทศบาลตำบลสำราญ) ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาขยะในพื้นที่และออกแบบแนวทางจัดการขยะร่วมกับคณะวิจัย

- เกษตรกรในพื้นที่ให้ความร่วมมือในการลดการเผาเศษตอซังและฟางข้าว โดยเปลี่ยนมาเป็นการนำเศษวัชพืชมาสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

- ชุมชนร่วมกับบริษัททวงษ์พาณิชย์ จังหวัดยโสธร ในการนำขยะรีไซเคิลไปจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้กลับสู่ชุมชน

ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

ประชาชนบ้านดู่ทุ่ง หมู่ ๒ ตำบลดู่ทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร ๖๙๗ คน (ประชากรชาย ๓๓๙ คน ประชากรหญิง ๓๕๘ คน)

ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

- เกิดระบบการคัดแยกขยะในครัวเรือนและในอาคารเรียนของวิทยาลัยชุมชนยโสธร ตามแนวทางขยะเหลือศูนย์ (Zero Waste)

- เกิด "ชุมชนต้นแบบ" ในการบริหารจัดการขยะที่เชื่อมโยงระหว่างสถาบันการศึกษา ชุมชน และภาคเอกชนอย่างเป็นรูปธรรม

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

- นำรูปแบบการคัดแยกขยะที่ประสบความสำเร็จในชุมชนมาปรับใช้เป็นมาตรการบังคับภายในวิทยาลัย เพื่อมุ่งสู่การเป็นวิทยาลัยคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน

- นำข้อมูลและประสบการณ์จากโครงการไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น หรือวิทยาศาสตร์เกษตรอินทรีย์ เพื่อให้ศึกษามีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายสิ่งแวดล้อม

๘. วิทยาลัยชุมชนพังงา

ระยะเวลาดำเนินงาน: ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม: การพัฒนาวิทยาลัยชุมชนพังงาสู่เป้าวิทยาลัยชุมชนสีเขียวและยั่งยืน

จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมกันกำหนดทิศทางและเป้าหมายในการเป็น "วิทยาลัยชุมชนสีเขียว"

ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

บุคลากรและนักศึกษาวิทยาลัยชุมชนพังงา ๔๐ คน และกลุ่มผู้สูงอายุชุมชนบ้านคลองบ่อแสน ตำบล บ่อแสน อำเภอทับปุด จังหวัดพังงา ๒๐ คน

ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

เกิดความตระหนักร่วมกันถึงความสำคัญของการเป็นหน่วยงานที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญ ในการขับเคลื่อนนโยบายสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

- นำสูตรปุ๋ยหมักทั้ง ๒ สูตรไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเศษวัสดุอินทรีย์ภายในวิทยาลัยชุมชนพังงา เช่น เศษใบไม้ เศษอาหาร และวัสดุเหลือใช้จากกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการขยะอินทรีย์อย่าง เป็นระบบและลดปริมาณขยะภายในสถานศึกษา

- ส่งเสริมให้นักศึกษา บุคลากร และชุมชนโดยรอบมีส่วนร่วมในการผลิตและใช้ประโยชน์จากปุ๋ยหมัก เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและสนับสนุนการพัฒนาสู่วิทยาลัยชุมชนสีเขียวและยั่งยืน

- พัฒนาระบบการเรียนรู้เชิงปฏิบัติด้านการจัดการขยะอินทรีย์และการผลิตปุ๋ยหมักให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอน การบริการวิชาการ และการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน

- ขยายผลการวิจัยสู่การพัฒนาโมเดลการจัดการขยะอินทรีย์แบบมีส่วนร่วมระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เพื่อสร้างต้นแบบการพัฒนาสถาบันการศึกษาสีเขียวและชุมชนยั่งยืนในระดับพื้นที่ต่อไป

๙. วิทยาลัยชุมชนสตูล

ระยะเวลาดำเนินงาน: ๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม: การบริหารจัดการขยะและการใช้ประโยชน์อย่างมีส่วนร่วมของครัวเรือน ชุมชนตำบลเกตรี อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล

- ผู้นำชุมชนและประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อสะท้อนสถานการณ์ขยะในครัวเรือน และร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาทางออกในการจัดการขยะที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการทดลอง "วงจรการจัดการขยะอินทรีย์" โดยเฉพาะการใช้ขยะเศษอาหารมาเป็นอาหารเลี้ยง "หนอนแมลงวัน BSF (Black Soldier Fly)" เพื่อลดปริมาณขยะอินทรีย์ในครัวเรือน

ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

บุคลากรในวิทยาลัยชุมชนสตูล ๔๐ คน นักศึกษาวิทยาลัยชุมชนสตูล ๘๒๕ คน ครัวเรือนในตำบลเกตรี อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูล ๗ หมู่บ้าน (๑,๖๖๘ ครัวเรือน)

ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

ชุมชนสามารถลดปริมาณขยะอินทรีย์ที่ต้องนำไปทิ้งได้จริง โดยใช้หนอนแมลงวัน BSF เป็นตัวช่วยในการย่อยสลาย

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

- ผู้นำชุมชนและประชาชนเข้าร่วมประชุมเพื่อสะท้อนสถานการณ์ขยะในครัวเรือน และร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาเพื่อหาทางออกในการจัดการขยะที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการทดลอง "วงจรการจัดการขยะอินทรีย์" โดยเฉพาะการใช้ขยะเศษอาหารมาเป็นอาหารเลี้ยง "หนอนแมลงวัน BSF (Black Soldier Fly)" เพื่อลดปริมาณขยะอินทรีย์ในครัวเรือน

๑๐. วิทยาลัยชุมชนยะลา

ระยะเวลาดำเนินงาน: ๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘ – ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๙

ประเด็น/เรื่องในการมีส่วนร่วม: แนวทางการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชนผ่านการมีส่วนร่วม (กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา)

- ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ร่วมกันให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำในตำบลบาละ ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำที่สำคัญ เพื่อนำมาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน

- ชุมชนมีส่วนร่วมในการเสนอ "แนวทางการบริหารจัดการน้ำ" ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและภูมิสังคมของพื้นที่ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

- กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น/เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา
- กลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา
- กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้านตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา
- กลุ่มอาสาสมัครการบริหารจัดการน้ำตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา
- ประชาชนทั่วไปตำบลบาละ อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา

ผลการดำเนินงานที่ได้จากการมีส่วนร่วม

- เล็งเห็นปัญหาและอุปสรรคที่แท้จริงของการจัดการน้ำในพื้นที่ตำบลบาละ
- วางแผนจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการผลิตน้ำธรรมชาติโดยผลิตเครื่องกรองน้ำเพื่อบริโภคในชุมชน

การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

- นำกรณีศึกษาไปใช้ในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนหรือการจัดการทรัพยากร เพื่อให้นักศึกษาได้เห็นตัวอย่างการแก้ปัญหาผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมที่ประสบความสำเร็จ

- ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชนผ่านการมีส่วนร่วม และจัดทำแนวทาง/คู่มือการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชน

